

VORMSI MAASTIKUKAITSEALA

2021. aasta

külatajauuringu tulemused

Metoodika

Küllastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad küllastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Küllastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

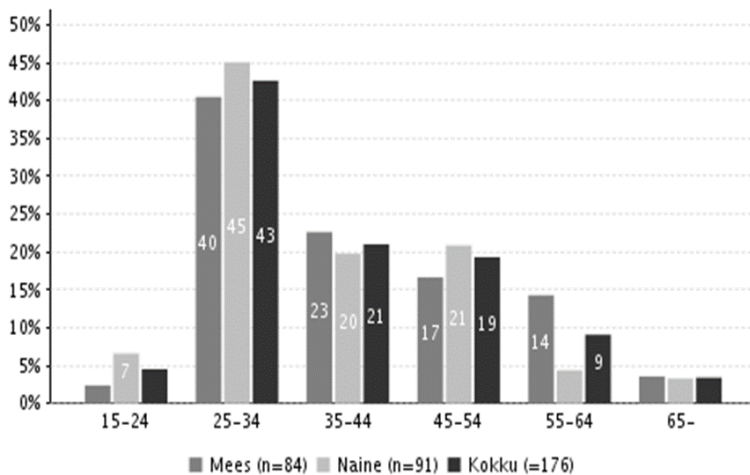
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati küllastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Vormsi maastikukaitseala küllastajauuringu käigus koguti 201 ankeeti.

Tulemused

Vormsi maastikukaitseala külastajatest oli külastajauuringu andmetel 52% naissoost ja 48% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 81%, keskeriharidusega 11% ja keskkharidusega 8%. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Maastikukaitseala külastajatest 95% elab Eestis, järgnevad Saksamaa (2%), Soome (1%), seejärel teised riigid. Suurim külastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tallinna linn (40%), Tartu linn (13%), Haapsalu linn (6%), Pärnu linn (4%), Harku vald (3%), Viljandi linn (30%), millele järgnevad teised omavalitsused.

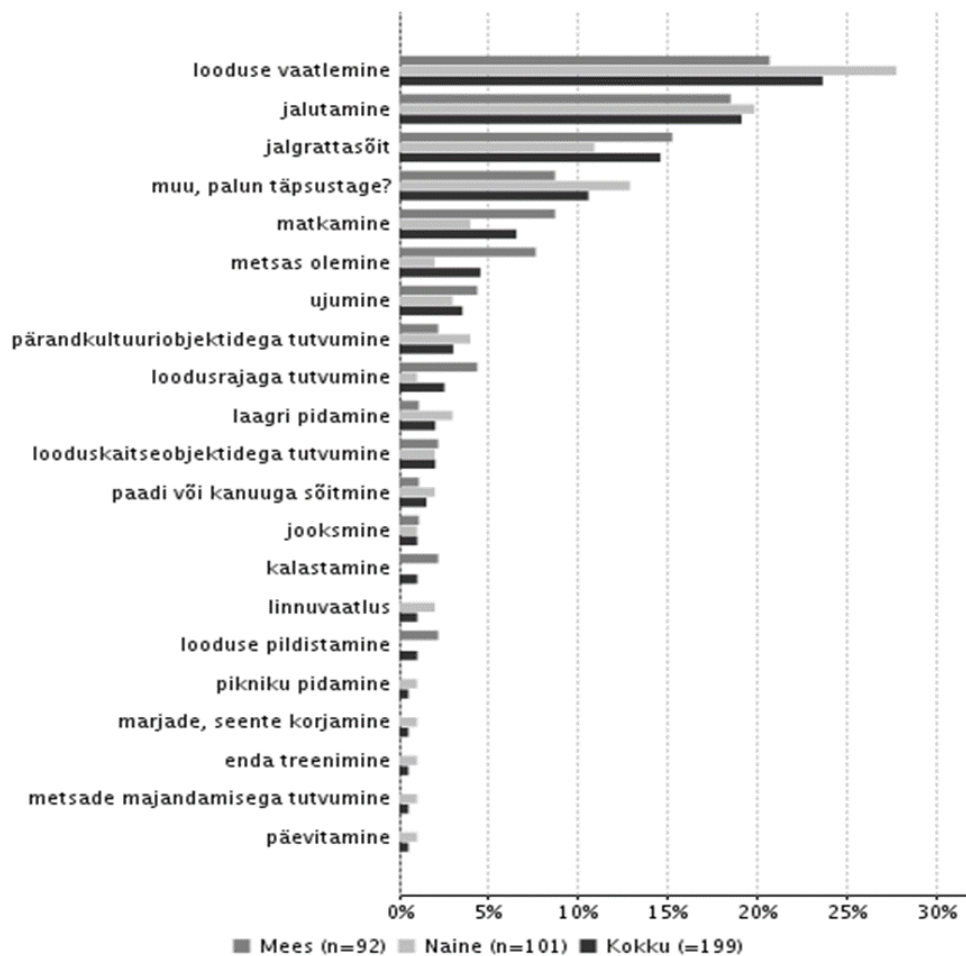
Maastikukaitseala külastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (65%) ja 6 või enama inimese seltskonnas (27%), üksinda liikujaid oli 8%. Igas kolmandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	81	44
teised sugulased	20	11
sõbrad	57	31
töökaaslased	3	2
klass	4	2
kutse- või ülikooli õpilasgrupp	5	3
organiseeritud tegevusi pakkuva ettevõtte kliendid	3	2
klubi, ühing vms	6	3
teised, kes?	5	3
Kokku	184	100

Vormsi maastikukaitseala oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 86%-le, üks mitmest sihtpunktist 12%-le ja planeerimata sihtkoht 2%-le vastanutest. Tegevused, kus vastanud selle külastuse ajal osalesid või kavatsesid osaleda, olid jalutamine, looduse vaatlemine, ujumine, loodusrajaga tutvumine, jalgrattasõit, matkamine, pikniku pidamine, metsas olemine, looduskaitseobjektidega tutvumine, pärandkultuuriobjektidega tutvumine jne.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad looduse vaatlemist, jalutamist, jalgrattasõitu, matkamist jne (Joonis 2). Muude tegevuste all oli enim nimetatud erinevatel üritustel osalemist.

Joonis 2. Külastajate kõige olulisem tegevus

Vormsi maastikukaitseala kõige enam külastatavad RMK objektid olid Rumpo matkarada ja vaateplatvormid (86% vastanutest külastas või kavatses külastada seekordse külastuse jooksul), Saxby puhkekoht (80%), Parunikivi puhkekoht (52%), Huitbergi matkarada ja Diby puhkekoht (26%), Norrby puhkekoht (22%). Lisaks oli muude külastatud objektide hulgas sagedamini nimetatud Allika matkarada. Keskmiselt külastati seekordse Vormsi maastikukaitseala külastuse jooksul 3,37 külastusobjekti.

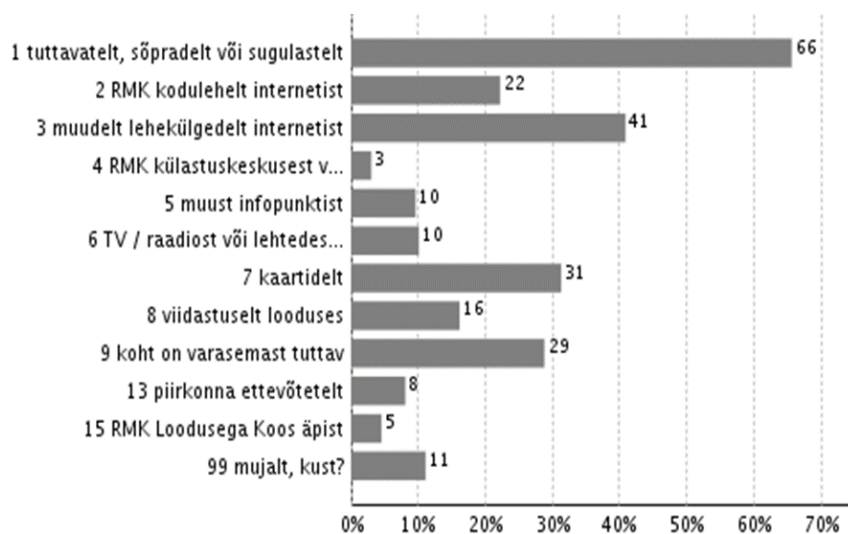

Vormsi maastikukaitseala külastusest 42% tehakse suvel (juuni-august), 22% kevadel (aprill-mai), 19% sügisel (september-november) ja 16% talvel (detsember-märts).

Päevaseid külastajaid oli 18% kõigist külastajatest ja nad viibisid maastikukaitsealal keskmiselt 5,2 tundi. Ööbijaid oli 82% ja nad viibisid maastikukaitsealal keskmiselt 3,4 ööpäeva (mediaan 3 ööpäeva). Ööbijatest 26% veetis alal ühe öö, 38% kaks ja 18% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks majutustevõtteid ja oma suvilaid. Esimest korda Vormsi maastikukaitsealal viibijaid oli 55% külastajatest.

Maastikukaitsealale saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (81% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse kõige enam jalgratast ja jalgsi liikumist (23% vastanutest), millele järgnevad sõiduauto (23%), kanuu, süst või sõudepaat (3%), mootorratas (2%), sõiduauto haagissuvilaga või matkabuss ja liinibuss (1%). Lisaks oli muude liikumisvahendite all enim nimetatud elektrilist tõukeratast.

Ala kohta informatsiooni hankimise kohta annab ülevaate Joonis 3.

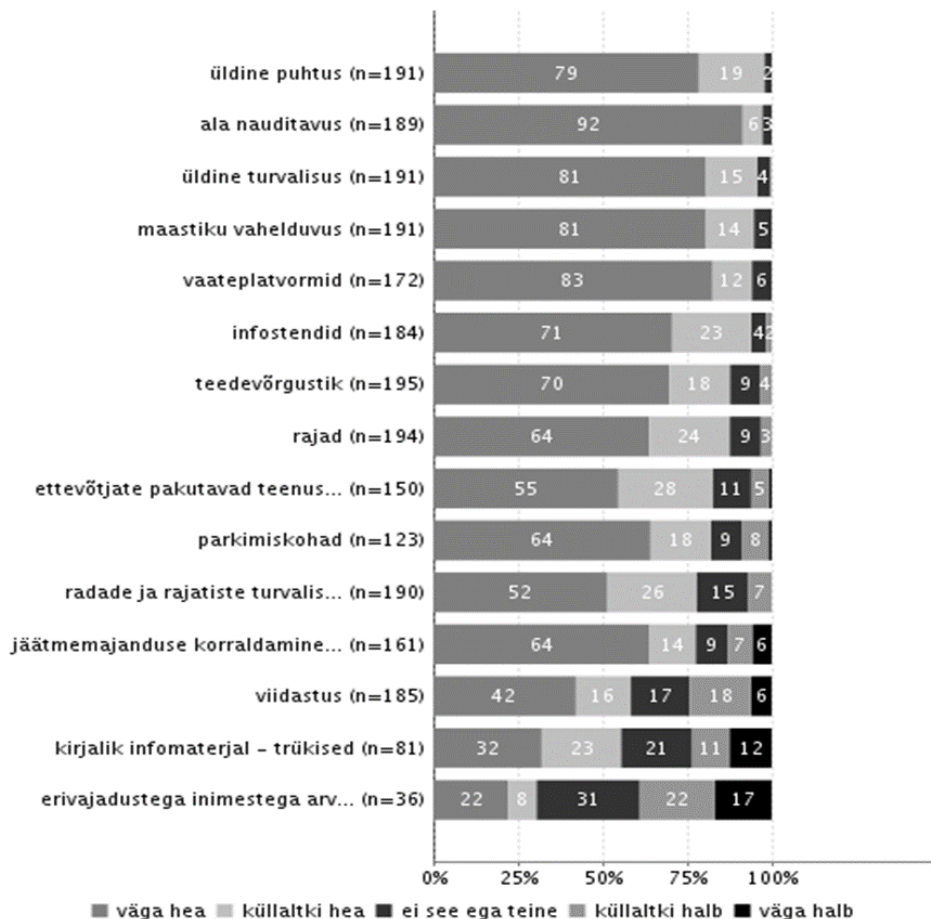

Joonis 3. Informatsiooni allikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsesid teha maastikukaitsealal ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 76% maastikukaitsealal käinutest kinnitas, et oli seekordse külastusega seoses raha kulutanud. Külastajad kulutasid keskmiselt 52,29 eurot külastuskorra kohta (mediaan 42,50 eurot). Kõige enam kulutati raha majutusele, seejärel ostudele kauplustes ja kohvikutes.

Külastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid ilusad maastikud, looduse tunnetamine, viibimine koos oma seltskonnaga, stressi maandamine, mürast ja saastest eemal viibimine, meelerahu, tutvumine alaga jne.

Üldiselt hinnati maastikukaitseala teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid külastajad vaateplatvormide, infostendide, teedevõrgustiku, radade, ettevõtjate pakutavate teenuste ja parkimiskohtade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid külastajad erivajadusega inimestega arvestamisele (Joonis 4).

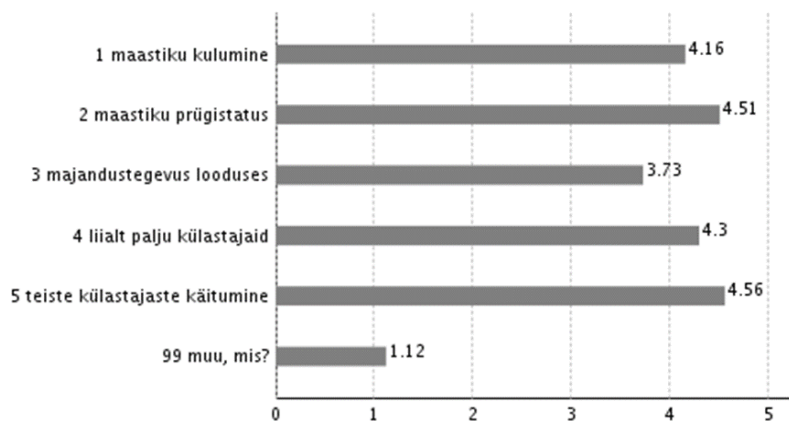

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli rahul 91% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid külastajad erivajadustega inimestele loodud teenuste ja kirjaliku infomaterjali (trükiste) hulgale.

Vormsi maastikukaitseala külastus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Külastust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati suhteliselt madalalt. Teistest enim häiris külastajaid majandustegevus looduses (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati enim viitade ja prügikastide vähesust.

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Külastust häirivad tegurid, graafik keskmistest väärtustest

92% külastajatest tundsid, et tänu Vormsi maastikukaitseala seekordsele külastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes vaimne heaolu.

Küsimusele, kus paluti hinnata külastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid külastajad sagedamini välja toonud summa 120 eurot, mis on võrreldav kodumaise puhkusepaketiaga.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta Vormsi maastikukaitsealal ning ümbruskonnas. Kõige enam tuntakse puudust spordi- ja harrastusvõimalustest (25% uuringus osalejatest), seejärel toitlustusest (23%), majutusest ja kauplustest (12%) ning juhendatud retkekorraldusest (14%). Enim nimetatud summad inimese kohta oli 40 eurot spordi- ja harrastusvõimaluste eest, 30 eurot majutuse ja juhendatud retkekorralduse eest, 20 eurot toitlustuse eest ning 15 eurot ostude eest kauplustes.

Külastajauuringu tulemuste põhjal arvutatud Vormsi maastikukaitseala võrreldav külastajarahuloluindeks oli 4,40 (üleriigiline puhke- ja kaitsealade külastajarahuloluindeks oli 4,45).